

Esimerkkejä mediaopetuksen toteutumisesta

Voimassa olevan vuoden 2004 perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman viestintä ja mediataito -aihekokonaisuuden toteuttamisesta löytyy lukuisia oivallisia esimerkkejä eri puolin Suomea – tässä niistä muutamia.

Luovuus ja itse tekeminen palkitsevat: TurPo-hanke Oulussa

Turvallinen ja päihteetön Oulu (TurPo) on Oulun kaupungin Nuorisosiainkeskuksen keväällä 2010 käynnistämä hanke. Opetusministeriön rahoittamalla hankkeella pyrittiin ehkäisemään 12–16-vuotiaiden lasten ja nuorten päihteiden käyttöä sekä väkivaltaa koulussa ja kotona. Hankkeen nuorten tavoitteena oli tuottaa myöhemmin oululaiskouluissa käytettävää valistusmateriaalia.

Vuoden 2010 ajan kestävään hankkeeseen valittiin Rajakylän, Pöllönkaan ja Ylikiimingin yläkoulut. Kouluissa muodostettiin noin kymmenen oppilaan TurPo-ryhmät. Oppilasryhmät tuottivat valistusmateriaalia eri alojen ammattilaisten ohjauksessa: mukana työskentelivät Kulttuuritalon Valveen elokuvakoulun ohjaaja, muusikko sekä kuvankäsittelyyn erikoistuneet amk-opiskelijat. Hankkeen tuloksena syntyi Ekstaasi-elokuva, sen teemamusiikki sekä visuaalinen ilme.

Hankkeen langat Nuorisosiainkeskuksen hyppysissä

TurPon idea syntyi Oulun Nuorisosiainkeskuksen ja koulupoliisin yhteistyössä.

Halusimme lisäksi opetustoimen mukaan, sillä koulujen kautta saimme nuoret mukaan osallistumaan, nuorisotyön koordinaattori ja hankkeen vetäjä **Sanna Lakso** kertoo. Vastaan Oulussa koululaisten liikenne- ja laillisuuskasvatuksesta ja yhteistoiminta koulupoliisin ja oululaiskoulujen kesken on laajaa. Olin TurPossa mukana, sillä halusin ottaa osaa päihteiden käyttöä ennaltaehkäisevään toimintaan, koulupoliisi **Merja Heikkinen** kertoo.

TurPoon valittiin Lakson mukaan kouluja, joissa ei ollut muita projekteja käynnissä. Nuorisosiainkeskus välitti tietoa kouluihin, joissa asiasta kiinnostuneet opettajat koostivat oppilasryhmät. Projekti käynnistettiin tammikuussa 2010, kun osallistujakoulut ja -oppilaat oli päätetty. Koulupoliisi ja nuorisosiainkeskus toimivat oppilasryhmien aktivoijina.

- Menimme koulupoliisi Merja Heikkisen kanssa tapaamaan ryhmiä kouluihin. Ensimmäiset kohtaamiset olivat aika jännittyneitä, Lakso kertoo.
- Olin mukana eniten juuri projektin alkuvaiheessa. Kävimme nuorten kanssa yhdessä teemaa läpi ja mietimme, miksi valistusmateriaalin tuottaminen on tarpeellista. Toin lainsäädäntöä esiin ikään kuin muistutuksena nuorille siitä, mikä on laillista ja mikä laitonta. Asetimme yhteiset säännöt ja sovimme esimerkiksi, ettei tuotetuissa materiaaleissa kiroilla, Heikkinen selostaa.

Tästä siirryttiin ideariihin: ryhmät lähestyivät päihteettömyyden ja väkivallattomuuden teemaa yhdessä esimerkkien ja keskustelujen avulla. Kukin oppilasryhmä päätti itse, mihin ilmaisumuotoon halusi keskittyä.

- Ideat lähtivät oppilaista. Otimme niiden pohjilta elokuvan, musiikin ja visuaalisen ilmeen suunnitteluun ammattilaiset mukaan. He eivät olleet vierailevia tähtiä vaan ohjasivat nuoria hankkeen läpi, Lakso kuvaa.

Hanke eteni kuukausiaikataulun mukaan. Monet ongelmakohdat liittyivät juuri aikatauluihin ja käytännön suunnitteluun.

- Elokuvan tekeminen vei eniten aikaa ja sen eteen nähtiin paljon vaivaa. Näin jälkikäteen ajateltuna parempi suunnittelu olisi ollut paikallaan, jottei Rajakylän koulun oppilaiden koulutyö olisi kärsinyt, Lakso pohtii.

Sekä Lakso että Heikkinen ajattelevat hankkeen onnistuneen hankaluuksista huolimatta monella tapaa. Hankkeen suurin saavutus liittyy siihen osallistuneisiin nuoriin ja molemmat ovat tyytyväisiä nuorten onnistumiseen.

- Oli hienoa, että hankkeeseen valittiin oppilaita eri luokilta sekä oppilaita, jotka eivät aina muulloin ole niin sanotusti esillä. Nuorista näki, miten voimaannuttavaa yhdessä tekeminen ja omasta työstä kiitoksen saaminen on, Heikkinen kuvaa.
- Hankkeeseen osallistui sellaisia nuoria, jotka eivät ehkä muuten ole aktiivisia. Näiden nuorten onnistumisesta jäi käteen heidän tuottamansa materiaali: Ekstaasi-elokuvaa levitetään Oulun kouluihin, nuorten säveltämän ja sanoittama musiikki esitetään elokuvassa ja DVD:n kannet ovat nuorten käsialaa, Lakso kiittää.

Hankkeessa tuotetut materiaalit jaetaan Oulun kouluihin ja niitä on tarkoitus hyödyntää esimerkiksi vanhempienilloissa ja teemapäivien yhteydessä.

”Vaihtelua arkeen” – opettajan rooli TurPossa

Rajakylän koulun TurPo-ryhmää ohjasi koulun opettaja **Arja Ylimäki**, joka sai tiedon TurPosta rehtorin kautta. Ylimäki opettaa sekä lukion että yläkoulun puolella ja on aktiivinen Rajakylän kehittämisessä.

- Opetan matematiikan, fysiikan ja kemian lisäksi tieto- ja viestintätekniikkaa. Toimin oppilaskunnan ohjaavana opettajana ja olen ollut mukana koulun hyvinvointitiimissä usean vuoden. Ehkä rehtorin ehdotus päättyi minulle näistä syistä, Ylimäki mieltii.

Ylimäen mukaan koulu halusi osallistua TurPoon, sillä hanke tarjosi konkreettisen työvälineen päihteettömyyden käsittelyyn.

- Rajakylällä on ollut niin sanottu lähiömaine, ehkä sekin vaikutti haluun ottaa osaa. Halusimme näyttää, hän pohtii.

Rajakylän koulun TurPo-ryhmässä oli kymmenen oppilasta. Ryhmän pojat olivat alussa 7.-, ja tytöt 8.-luokkalaisia. Nuorten kunnianhimoisena tavoitteena oli elokuvan toteuttaminen. Mukaan saatiin Kulttuurikeskus Valveen elokuvakoulun asiantuntija, jolla oli Ylimäen mukaan keskeinen rooli elokuvan valmiiksi saamisessa.

- Luotin oppilaisiin, sillä he innostuivat ideasta ja sitoutuivat elokuvan tekoon alusta lähtien. Ryhmän visio elokuvasta oli vahva ja osalla oppilaista oli jonkin verran näyttelijäkokemustakin, hän kertoo.

Ylimäki oli oppilaiden mukana ensimmäisellä Lakson ja Heikkisen vetämällä valistustapaamisella. Käynnistysvaiheen jälkeen hän työskenteli koululla oppilaiden kanssa muun muassa käsikirjoitusta hioen.

- Valveen asiantuntija tuli koululle ja teimme käsikirjoitusta yhdessä. Kävin tekstiä läpi oppilaiden kanssa ja aloimme jakaa tehtäviä. Työ toi vaihtelua tavalliseen opettajan arkeen, Ylimäki kuvaa.

Oppilaat työstivät elokuvaa itsenäisesti myös koulun ulkopuolella. Ylimäen roolina oli suunnitella käytännön toimintaa ja pyörittää kouluarkea elokuvanteon ympärillä.

- Huolehdin koulun sisällä oppilaiden poissaoloista ja selitin hanketta muille opettajille. Muut opettajat reagoivat asiaan myönteisesti. Sovittelin aikatauluja yhteen, järjestin aikaa ja esimerkiksi oppilaiden ruokailuja kuvauspäivinä, myös oppilaiden vanhempiin olin yhteydessä Helmi-viestien avulla.

Olisiko jotain voinut tehdä toisin? Elokuvan tekeminen oli Ylimäen mukaan intensiivistä, ja tehtävien jakaminen tuotti hankaluuksia.

- Pääosien esittäjät olivat keskeisessä asemassa ja tasapuolisuutta oli vaikeaa toteuttaa.

Toisaalta Ylimäki kaipasi nuorten ryhmäyttämistä.

- Nuoret toimivat TurPossa kouluittain, toisistaan irrallaan. Ehkä ryhmäyttäminen projektin alkuvaiheessa olisi vähentänyt tätä. Toisaalta nuoret ovat kyllä tahoillaan innostuneet ja käyneet esimerkiksi yhdessä syömässä hankkeen päätyttyä. Käy se näinkin, Ylimäki miettii.

Hankkeen hedelmät liittyvät myös Ylimäen mielestä oppilaiden onnistumiseen.

- Oppiaineita väheksymättä voin sanoa, että TurPo tarjosi oppilaille ekstratietoa ja kokemuksen, jonka he muistavat aina. Tuntui hienolta saattaa vaativa projekti päätökseen, hän kuvaa.

Niin opettaja kuin oppilaat olivat tyytyväisiä siihen, että elokuvan teko poikkesi tavallisesta arkikoulusta.

- Tutustuin TurPon myötä oppilaisiin ihan eri tavalla. Jotenkin koin, että pääsin opettajana innostamaan niitä niin sanottuja hiljaisia tyttöjäkin. Lisäksi kaikki koulumme 8.-luokkalaiset pääsivät TurPo-projektin myötä katsomaan Ahaateatterin esittämää näytöstä ”Toinen vasemmalta”. Näin projekti tuli tunnetuksi

koko koulussa. Myös Pöllönkankaan koulusta ja Ylikiimingistä oli oppilaita katsomassa esitystä, Ylimäki kertoo.

”Ei aina samat opettajanaamat” – luovat ammattilaiset TurPossa mukana

Pöllönkankaan koulun kuvataiteen, viestintä- ja mediataitojen opettaja **Tero Moilanen** hyppäsi TurPo-hankkeen kelkkaa kesken kaiken. Hänen vastuulleen tuli yhdentoista hengen oppilasryhmä, joka työsti Rajakylän oppilaiden tuottamaan elokuvan teemamusiikin. Musiikki tehtiin kouluajalla ja työtä ohjasi Nuorisoasiainkeskuksen kautta mukaan pestattu ammattimuusikko.

- Meillä oppilasryhmä koostettiin alun perin päihitteettömyys-teemaa silmällä pitäen: 7.–8.-luokkalaisten porukka koottiin erityistukea tarvitsevista oppilaista.

Pöllönkankaan TurPo-ryhmä tapasi muusikon syyslukukaudella 2010 useaan otteeseen. He miettivät yhdessä esimerkiksi sanoituksia ja miksausta. Yhteistyö oli oppilaille mieluista ja se toimi todella hyvin, Moilanen kertoo. Omasta mielestään hänen osuutensa musiikin työstämiseen ”ei ollut kummoisempi”.

- Toimin lähinnä koordinaattorina. Sovin tapaamisia ja varmistin, että oppilaat saapuvat paikalle sovittuun aikaan, hän kertoo.

Moilasan mielestä hänen taitonsa eivät olisi riittäneet TurPo-hankkeen toteuttamiseen yksin.

- Tämä ei toisaalta haitannut mitään, sillä muusikko hoiti osuuttaan. Jos olisin ollut vastuussa yksinäni, lopputulos ei olisi ollut läheskään yhtä hyvä, hän tuumii.

Projekti päättyi Pöllönkankaan osalta pikku kiireessä, mutta Moilanen ehti huomata itse tekemisen merkityksen oppilaissa.

- Oppilaiden tärkeimmät saavutukset liittyivät mielestäni itsenäisen työn harjoitteluun ja tosissaan tekemiseen. Huomasin, että vakavasti tehdyn työn julkaisu oli nuorille todella merkittävää, se on kuitenkin erilasta sosiaalisessa mediassa totuttuun avoimuuteen verrattuna, hän kertoo.

TurPo on poikanut Pöllönkankaalla nuorten keskinäisiä tapaamisia ja vaikuttanut Moilasan mukaan innostavasti ryhmäläisiin, jotka olivat kiinnostuneita musiikista sitä ennen.

Moilaselle projektien toteuttaminen yhteistyössä oli tuttua, sillä oppiaineita ylittävää yhdessä tekemistä toteutetaan myös Pöllönkankaan koulun sisällä. Moilanen vetää ja musiikin opettajan kanssa yhteisen valinnaiskurssin, joka sai alkunsa vanhanaikaiseksi koetusta atk-kurssista.

- Laajensimme kurssi yhdessä ja siitä on tullutkin aika suosittu, Moilanen kertoo.

Kurssi tapahtuu kahdessa puolen vuoden jaksossa ja siinä keskitytään teknologiapainotteisesti audiovisuaalisuuteen. Musiikin oppiaineessa oppilaat työstävät esimerkiksi musiikkia ja bändivideoita, kuvaamataidossa keskitytään kuvankäsittelyyn ja videon editointiin.

- Oppilaat ovat olleet innokkaita ja pitkäjännitteisiä. Olemme harjoitelleet visuaalisia taitoja animaation, mainosten ja valokuvauksen kautta. Tässä rupeamassa opettajayhteistyöstä koulun sisällä on suuri apu, Moilanen kertoo.

”Ei tarvinnut patistella” – oppilaat TurPossa

Ylikiimingin koulun historian ja liikunnan opettaja **Jarkko Vanhala** tuli TurPoon mukaan ”sattumankaupalla”. Tieto hankkeesta kiiri Ylikiimingin opinto-ohjaajalle, joka kysyi mukaan koulun liikunnanopettajia **Päivi Kärkeä** ja Vanhalaa.

- Osaltani tärkein työvaihe oli ryhmän kokoaminen. Kokosimme Päivin kanssa ryhmän 7.–8.-luokkalaisista nuorista. Halusimme valita mukaan ulospäin suuntautuneita nuoria, joilla on hyvät sosiaaliset ja yhteistyötaidot. Koulumenestys ei ollut valintakriteerinä, Vanhala kertoo.

Ryhmässä säilyi mukana lopulta kahdeksan henkeä, jotka päätyivät suunnittelemaan valistuselokuvan visuaalisen ilmeen. Ylikiimingin koulun ryhmäläiset olivat Vanhalan mukaan innostuneita. Hän arvostaa sitä, miten hanke opetti oppilaat hahmottamaan projektityöskentelyn arkea.

- Olin todella tyytyväinen siihen, miten oppilaat jakoivat tehtäviä keskenään, pysyivät yhdessä sovituissa suunnitelmissa ja aikatauluissa. Oppilaat loistivat, Vanhala hehkuttaa.

Ylikiimingin TurPo-ryhmä toimi Vanhalan mielestä erinomaisesti yhteen. Se osoitti, että ryhmä kannatti koostaa riskialttiina pidetyistä nuorista.

- Vanhala pitää hankkeen opettajalta vaatimaa työmäärä keveänä.

Roolini oli mahdollistaa oppilaiden osallistuminen. Olin mukana lähinnä käytännön järjestelyissä ja hoidin välineisiin, kuljetuksiin ja kokoontumisiin liittyvää asiointia, hän kuvaa.

Osa Ylikiimingissä suunniteltua Ekstaasi-elokuvan visuaalista ilmettä.

Turvataitojen seula: Seiskalle-illat Oulussa

Seiskalle-illat keräävät yhteen oululaiset kuudesluokkalaiset ja heidän vanhempansa. Iltojen tavoitteena on herätellä sekä oppilaita että vanhempia tulevan nivelvaiheen mukanaan tuomiin muutoksiin. Illat järjestetään yhteistyössä nuorisoasiainkeskuksen, poliisin ja koulutoimen voimin.

Iltojen tavoitteena on tukea ja rohkaista vanhempia puuttumaan ajoissa murrosiän mukanaan tuomiin ongelmiin, antaa nuorille tilaisuus tulla kuulluiksi sekä auttaa vanhempia ja nuoria ymmärtämään oman vastuullisen toiminnan merkitys. Mitä kuudesluokkalaiset ajattelevat koulun vaihdoksesta? Mistä asioista seiskaluokkalainen ja tämän vanhemmat kantavat vastuuta? Entä miten suhtautua kasvuun liittyviin ongelmiin?

Seiskalle-iltojen idea

Nuorisoasiainkeskuksen hahmottelemat iltojen sisällöt perustuvat yläkoululaisilla teetettyyn kouluterveyskyselyyn. Illoissa korostetaan vastuuntuntoa käytöstä kaikilla elämänalueilla ja puhutaan kasvun myötä ajankohtaisiksi nousevista kysymyksistä kuten päihteistä ja kotiintuloajoista. Myös nuorten mediamaisema nousee iltojen puheenaiheeksi, sillä aikuiset ja nuoret pohtivat yhdessä, mitkä asiat vaikuttavat nuorten asenteisiin.

- Media on ollut yksi iltojen teemoista koko ajan. Se kuitenkin muuttuu uusien mediavälineiden myötä. Media-teema tuntuu olevan poliisille ja nuorisotoimelle jollakin tapaa tutumpi aihepiiri, Korvensuoran koulun rehtori **Heikki Tikkanen** kertoo.

Velvollisuudet koskevat myös mediakäyttöä: nuorten kanssa esimerkiksi kerrataan, mikä on netissä sallittua ja mikä ei. Illoissa käsitellään myös netissä toteutettavaa nuorisotyötä sekä oppilaiden suosimia nettiyhteisöjä.

Seiskalle-illat ovat oppilaille koulu-aikaa, mikä on taannut niille onnistuneet osanottajamäärät. Illat tavoittavat suuren joukon varhaisnuorten ikäryhmää samalla kertaa. Myös vanhemmat ovat mukana aktiivisesti: iltoihin ottaa osaa lähes saman verran nuoria kuin heidän vanhempiaan.

Toimijat yhteen

Idea Seiskalle-illoista sai alkunsa vuonna 2001 Kasvatusyhteistyö-hankkeesta ja sen alulle panijoina olivat Oulun Nuorisoasiainkeskuksen palvelupäällikkö **Riitta Veijola** ja Heikki Tikkanen.

- Alkuun Riitta Veijola piti täällä Korvensuoran koululla kasvatusiltoja, joita koulumme vanhempaintoimikunta oli toivonut. Vanhemmilla oli halu vetää yhtä köyttä, sillä alueen alakoulut ovat maantieteellisesti hajallaan, Tikkanen kertoo.

Illat muuntautuivat säännölliseksi toiminnaksi ja niiden kulku on pääasiassa koulupoliisin ja nuorisoasiainkeskuksen vastuulla. Olennaista on ajatus kasvatusvastuun jakamisesta.

- Olemme alusta pitäen kutsuneet sekä oppilaat että vanhemmat. Halusimme tutustuttaa perheet Seiskalle-iltojen toimijoihin, jotta illan teemoja pohdittaisiin myös kodeissa, nuorisotyön koordinaattori **Meri Ilvesviita** kertoo.
- Meillä päädyttiin näihin toimijoihin, sillä koulu ei halunnut toimia sanelijan roolissa. Ajattelimme, ettemme halunneet osoittaa vanhemmille sormi pystyssä miten toimia ja miten ei, Tikkanen perustelee.

Korvensuoran koululta alkaneet illat ovat laajentuneet kaikkiin oululaiskouluihin: keväisin järjestetään tätä nykyä yli 20 Seiskalle-iltaa.

- Koulun näkökulmasta illat ovat vaivattomia, sillä ne tarjoavat niin sanotun valmiin sapluunan. Koulun roolina on lähinnä katsella ja kuunnella, mikä poikkeaa muista vanhempainilloista. Systeemi hyödyttää kaikkia toimijoita ja illat on sujuvampaa toteuttaa yhdessä kuin yksin, Tikkanen kuva.

Seiskalle-iltojen työryhmä koostuu toimijoiden edustajista ja se kerääntyy suunnittelemaan Seiskalle-iltoja kahdesti vuodessa. Illoista tiedotetaan kouluihin rehtoreiden kautta. Tikkanen toimii Oulun alueen rehtoriryhmässä ja ohjeistaa niissä muita rehtoreita.

Iltojen runko on säilynyt hyvin pitkälle samanlaisena. Ilvesviidan mukaan osallistujaperheet ovat usein keskenään hyvin eri vaiheissa.

- Joskus on vaikeaa sanoa, mitä illoissa kannattaisi käsitellä. Huomaan, että joillekin perheille Seiskalle-illan asiat tulevat liian myöhään, hän kertoo.

Iltojen sisältöjä voidaan myös muokata koulun toiveiden mukaan.

- Meillä Korvensuoran koululla Seiskalle-illassa otettiin huomioon lukuvuoden Ravinto, liikkuminen ja media-aika -teema, Tikkanen kertoo.

Iltojen kulku pähkinänkuoressa

Alakoulut varaavat itselleen Seiskalle-illan netissä ja lähettävät oppilaiden vanhemmille kutsun iltaan. Poliisin resurssit ovat kuitenkin rajalliset, eikä iltoja ei ole tarjolla aivan kaikille kouluille.

- Poliisin aika ei yksinkertaisesti riitä niiden järjestämiseen. Nyt nopeimmat koulut saavat varattua ajan itselleen, Ilvesviita kertoo.

Illat järjestetään alakoulun tiloissa ja ne alkavat alakoulun edustajan tervetuloivotuksilla. Yläkoulu osallistuu iltaan esittäytymällä tuleville ”seiskoille”. Mukana ovat yleensä joko yläkoulun rehtori tai opinto-ohjaaja koulun tukioppilaiden kanssa. Yläkoulua esitellään hyvinvoinnin ja viihtyvyyden näkökulmista: millainen on koulun henki.

Seuraavaksi oppilaat ja vanhemmat jakaantuvat kahteen ryhmään. Oppilaat käyvät poliisin kanssa yhdessä läpi vastuiden ja velvollisuuksien näkökulmia. Netissä tapahtuvat rikokset ja vastuullinen käyttäytyminen ovat nousseet tärkeään osaan.

Samaan aikaan vanhemmat keskustelevat nuorisotyön edustajien kanssa nuorten elämässä tapahtuvista muutoksista. Illoissa esitellään aikuisille niin nuorten suosimia verkkosivustoja kuin netissä tapahtuvaa nuoriso-ohjausta.

- Puhumme usein nuorten kännykän ja netin käytöstä, vanhemmuuden malleista ja arjen kellosta, siitä mistä vuorokausi täyttyy perheissä. Kannustamme vanhempia kiinnostumaan lasten mediamaailmoista, Ilvesviita kertoo.

Seuraava vaihe on puhujien vaihto: nuorisotoimen edustajat vetävät oppilasryhmän kanssa ryhmätyöt ja poliisi pohtii vanhempien ryhmän kanssa vastuu- ja laillisuuskysymyksiä. Iltojen lopuksi oppilaat esittelevät tekemänsä ryhmätyöt.

- Toimintamalli on saanut hyvää palautetta sekä oppilailta että vanhemmilta. Iltoihin ollaan tyytyväisiä, Ilvesviita kertoo.
- Joskus on tullut palautetta poliisin osuudesta, että se ei ole vastavuoroista tai dialogista. Mutta suurin osa palautteesta on positiivista, Tikkanen kertoo.

Osallistumista monessa muodossa: mediakerho- ja kummikoulutoimintaa Raahessa

Mediaopetus aktiivisessa kyläkoulussa

Raahen Jokelan koulu on 58 oppilaan alakoulu, jossa painotetaan sekä seikkailu- että mediakasvatusta. Koulun kolme opettajaa ja tuntiopettaja ovat innostuneet mediaopetuksesta ja luokanopettaja **Tiina Torvinen** vetää lisäksi mediakerhoa.

- Mediaopetus on meillä jokapäiväistä ja koko koulun laajuista. Integroimme sitä kaikkiin oppiaineisiin, Torvinen kertoo.

Jokelan mediaopetus on Torvisen mukaan kattavaa: opetuksessa käsitellään usein esimerkiksi mainoksia ja tuotetaan kuvatarinoita. Hän kertoo päättävänsä tilanteesta ja aiheesta riippuen painottuvatko tunnit opettajajohtoiseen opetukseen vai oppilaiden omien ryhmätöiden ohjaukseen. Integrointi tuottaa tulosta, sillä mediasta keskustellaan Torvisen mukaan oppilaiden kanssa päivittäin. Mediaopetukseen liittyikin hänen mielestä runsaudenpula: median tarjoamaa materiaalia ja näkökulmia on välillä vaikeaa karsia:

- Joskus tuntuu, että oppikirjat kahlitsevat mediaopetusta suotta. Tekemällä oppiminen on kuitenkin niin tehokasta, hän kuvaa.

Torvisen palo mediaopetukseen muotoutui ehkä tavallisesta poikkeavalla tavalla. Hän suhtautuu mutkattomasti mediavälineiden hyödyntämiseen opetuksessa, sillä toimi IT-alalla ennen opettajanuraansa. Koulun medialaitteisto koostuu seitsemästä läppäristä, neljästä digikamerasta ja kolmesta videokamerasta. Torvisen mukaan videokameroita käytetään kuitenkin suhteellisen vähän, sillä stillkuvan avulla on helpompaa havainnollistaa kuvan rakentamisen lainalaisuuksia. Torvisen kipinä mediaopetukseen syntyi osittain myös huolesta.

- Tiedon tulva on nykyään valtava. Siksi on tärkeää opettaa oppilaille tiedon käyttöä ja toisaalta sen hylkäämistä. Mediaopetuksessa me aikuiset opettajat voimme näyttää esimerkkiä kriittisyydestä, hän kertoo.

Torvinen kertoo pohtineensa mediaopetuksen tarvetta vertaamalla aikuisten mediamaisemaa oppilaiden kouluarkeen.

- Eivät aikuisetkaan tule työpaikoillaan toimeen ilman tietokoneita. Välillä mietinkin, että miksi me käytetään enää sitä kynää ja kumia, hän pohtii.

Torvisen vetämä 3.–6.-luokkalaisille suunnattu mediakerho on ollut Jokelassa suosittu. Ryhmässä on tilaa enintään kahdelletoista oppilaalle, sillä suuremman ryhmän ohjaaminen olisi Torvisen mukaan käytännössä vaikeaa.

- Kerhon rahoitus on tiukoilla, mutta hankerahoituksilla päästään aina eteenpäin, hän kertoo.

Jokelalaiset ovatkin osallistuneet vuosien varrella vireästi erilaisiin mediaopetusprojekteihin. Vuonna 2008 jokelalaiset valittiin mukaan Opetushallituksen Maailmankansalainen ja media -hankkeeseen. Seuraavana vuonna he työstivät Kids in Amazing Boxes -videoprojektin eTwining-nettiyhteisön kautta. Mediakriittinen tuotos saatiin aikaan yhteistyössä romanialaisen opettajan ja oppilasryhmän kanssa, ja yhteistyö palkittiin laatupalkinnolla vuonna 2010.

Lisäksi Jokelan koulusta tuli paikallislehti Raahen Seudun kummikoulu. Yhteistyö sai Torvisen mukaan alkunsa ”hullusta ideasta”. Päämääränä oli antaa oppilaille mahdollisuus kirjoittaa ja julkaista juttuja lehdessä, joka kokoaa artikkelit myös verkkosivuilleen. Kummikoulutoiminnan alkuperäinen idea oli totuttaa oppilaat kirjoittamaan juttuja pikku hiljaa.

- 1.–2.-luokkalaiset työstivät materiaalia satunnaisesti, 3.–4.-luokkalaiset heitä useammin ja 5.–6.-luokkalaiset säännöllisesti. Kirjoittamamme jutut on kytketty koulussa ajankohtaisiin teemoihin ja opiskeltaviin aineisiin, Torvinen kertoo.

Koululaisten kirjoitukset käsittelevät usein kouluarkea ja ajankohtaisia tapahtumia. Itsenäisyyspäivän alla Raahen Seutu täyttyi oppilaiden Suomi-neidolle omistamista oodeista. Syksyllä oppilaat raportoivat koulun raparperipäivästä, keväällä he arvioivat oppilastöiden taidenäyttelyä Raahen pääkirjastossa ja työstivät energiasivun Raahen Seudun verkkosivuille.

Jokelan koulun mediakerholaiset vaha-animaatiota kuvaamassa.

Kummikoulu toimittajan silmin

Jokelan koulun ja Raahen Seudun yhteistoiminta perustuu vastavuoroisuuteen: oppilaat saavat palstatilaa jutuilleen ja lehti materiaalia sivuilleen. Raahen Seudun toimittaja **Vappu Kallio** kertoo kummikoulutoiminnan alkamisesta:

- Tiina ja Jokelan rehtori **Arja Manninen-Riekkoniemi** ehdottivat yhteistyötä. Joidenkin kuukausien kuluttua lehden päätoimittajalta tuli ehdotukselle myönteinen vastaus, hän kertoo.

Yhteistyö käynnistyi syksyllä 2009 vierailuilla puolin ja toisin. Ensimmäisellä koulukäynnillään Kallio hahmotteli Jokelan opettajien kanssa yhteistä suunnitelmaa. Jokelassa pidettiin Kallion vetämä valokuvauskurssi, ja oppilaat kävivät tutustumassa Raahen Seudun toimitukseen ja juttujen kirjoittamiseen. Samalla Kallio kirjoitti toiminnan etenemisestä Raahen Seutuun.

Raahen Seutu tasapainoilee sekä printti- että verkkomateriaalia tarjoaville sanomalehdille arkisen kysymyksen kanssa: mitä aineistoa laitetaan painoon ja mitä nettiin.

- Printtilehden tila on rajallinen – lapsia on paljon. Netissä piisaa tilaa, mutta koululaisten tuottamaa materiaalia on kertynyt sinne loppujen lopuksi aika vähän, Kallio mieltii.

Lehden näkökulmasta koulusta ja sen oppilaista kertovat uutiset ovat Kallion mukaan tervetulleita. Yhteistyön ongelmat liittyvätkin lehden ja koulujen erilaisiin päämääriin.

- Saamamme materiaali ei ole ollut ihan sitä mitä alun perin toivoimme. Ongelmana voi olla se, etteivät koulut eivät usein näe uutisia omissa tekemisissään. Linkitys koulun omilta nettisivuilta lehden sivuille saattaa ontua, hän kertoo.

Mediaopetus itse tekemisen ja juttujen kirjoittamisen muodossa on Kallion mielestä kokonaisvaltaista ja kasvattavaa.

- Tiina on selvästi opetuksen kehittäjä ja lasten jutut ovatkin olleet lehdessämme suosittuja. Lehtijuttujen kirjoittaminen on mielestäni yksi tapa oppia elämää ja yhteiskuntaa, hän toteaa.

Jokelalaiset vierailulla paikallislehden toimituksessa.

Jokelan koulun mediakerhon tuotoksia koulun verkkosivuilla

<http://www.peda.net/veraja/raahe/jokelankoulu/mediakerho/2009>

Eurooppalaisten koulujen nettiyhteisö eTwining

<http://www.etwinning.net/fi/pub/index.htm>

Jokelalaisten eTwining-tuotos Kids in Amazing Boxes

http://new-twinspace.etwinning.net/c/portal/layout?p_l_id=4041882

Jokelan koulu Raahen Seudun verkkosivuilla

<http://www.raahenseutu.fi/cs/Satellite/Kummikoulu>

Aineenopettajien yhteistyö: Antero-lehden tekoa Lohjalla

”Viimeisen päälle” – paperi-Anteron synty

Lohjan Anttilan koulun Antero-lehti ilmestyi muutaman vuoden ajan verkkolehtenä, jota tuotettiin valinnaiskurssilla Luova kirjoittaminen ja lehtityö. Vuonna 2009 Antero siirtyi oppilaiden ehdotuksesta paperille.

- Päätettiin tehdä viimeisen päälle, kerrankin kunnolla. Siihen vaikutti se, ettei Anteroa oikein luettu netistä. Netti tarjoaa oppilaille niin paljon muutakin, että koulun lehden lukeminen tuntui heistä ehkä tyhmältä, Anteron toimitusryhmää ohjannut **Marja Peltonen** kertoo.

Anteroa työstettiin oppilaiden kanssa pääasiassa lehtikerhossa, jota äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat Marja Peltonen ja **Niina Yrjövuori** päättivät vetää yhdessä. Lehteä laadittiin oppilaiden kanssa lisäksi valinnaisaineissa ja äidinkielen tunneilla. Kerho toimi myös virtuaalisesti: jutut kulkivat ja niitä kommentoitiin sähköpostitse.

- Anteron teko koostui monesta osasta ja lehti valmistui pikku hiljaa, Peltonen kuvaa.

Painamiskustannukset katettiin koulun tarjoamalla varoilla sekä pienimuotoisella ilmoitusten myynnillä. Lisäksi anterolaiset kokosivat varoja perimällä julkaisusta 2 euron kappalehinnan.

- Rahalle oli aito tarve. Siinä oli toisaalta sekin ajatus, että jos lehden saa ilmaiseksi, sen arvostus vähenee, Peltonen perustelee.

Yhteistyön ja suunnittelun hedelmät

Peltonen ja Yrjövuori jakoivat projektin vastuut vahvuksiensa mukaan. Peltonen keskittyi oppilaiden teksteihin, ja kuvaamataidon opettajana pätevöitynyt Yrjövuori suuntasi huomionsa Anteron taittoon ja kuvitukseen. Peltonen mukaan opettajayhteistyö oli kannattavaa, sillä molempien näkökulmat ja taidot valjastettiin Anterossa käyttöön.

- Lähtehän se toisella tavalla lentoon kun on kaksi ideoijaa. Yhteinen ideointi ja vastuunkanto oli antoisaa, hän kuvaa.

Opettajat aloittivat julkaisun ideoinnin yhdessä. Anteron väljäksi teemaksi valittiin ”minulle tärkeä asia”. Aihepiiriä ei haluttu rajata liian tiukaksi, toisaalta kantavana ajatuksena oli motivoida oppilaita kirjoittamaan omista kiinnostuksen kohteistaan. Anteroa kirjoittaneiden oppilaiden ryhmä koostui 8.- ja 9.-luokkalaisista projektiin alusta lähtien sitoutuneista oppilaista. Alun käynnistysvaiheen jälkeen opettajat jatkoivat Anteron lehtijuttujen ideointia yhdessä oppilaiden kanssa.

Mediaopetusprojektit vaativat opettajalta suunnittelutaitoja. Mediaopetuksen toteuttamista vaikeuttavat tekijät ovat Peltosen mukaan usein käytännöllisiä. Esimerkiksi suuret oppilasryhmät tekevät aikataulujen yhteensovittamisesta hankalaa. Myös oppilaiden raskaat koulupäivät verottavat Peltosen mukaan heidän voimiaan, ja yli 20 hengen ryhmissä voi olla vaikeaa keskittyä tekemiseen.

Vaikka yläkoulun lukujärjestykset eivät joustaisikaan, ongelmat eivät Peltosen mielestä ole kuitenkaan ylitsepääsemättömiä. Antero-lehden toteuttaminen on helpottanut ennakoimalla: Anttilan koulussa arkisiin ongelmiin on mietitty ratkaisuja jo ennen mediaprojektien käynnistymistä.

- Mediaopetuksessa hyödyllisiä taitoja löytyy kyllä joka koulusta. Jos tahtoa löytyy, myös ongelmiin löytyy varmasti ratkaisuja, hän pohtii.

Anteron tärkein anti liittyy Peltosen mukaan oppilaiden saamaan onnistumisen kokemukseen. Anterolaiset käsittivät tyylikkään tuotoksensa arvon nähdessään kättensä jäljet printtimuodossa.

- Antero on kulunut oppilaiden käsissä. Kyllä he jaksoivat ihailla. Oppilaat näkivät omat juttunsa ja ottamansa valokuvat hienosti tehtyinä ja taitettuna. Se on se kunnollisen työn arvostus, Peltonen kuvaa.

Erilaisista projekteja ja yhteistyön mahdollisuuksia on mielin määrin. Opettajan onkin Peltosen mielestä tervettä vetää rajoja sen suhteen, mihin kaikkeen osallistuu.

- Kiinnostavia asioita ja projekteja on paljon. Mutta itse päätän, että ”teenpä tänä vuonna tämän”. On tärkeää, ettei lähde ihan joka suuntaan, Peltonen summaa.

Vaikka Anteron tekoa oli ohjaamassa kaksi opettajaa, Peltonen pitää yhden lehden vuosittaista ilmestymistähtia maksimina. Hänen työparinsa Yrjövuori on vaihtanut koulua ja 2011 Antero tehdään uusin voimin.

Projektien tavoitteiden tulee Peltosen mielestä olla realistiset, jotta ne on mahdollista saavuttaa. Yhteistyö ei ole Peltosen mielestä mediaopetuksessa itseisarvo, mutta hyvien ideoiden ja todellisten tarpeiden ohjaamana opettajien välinen yhteistyö kannattaa.

”Oho, vau, onpas tätä laajalti” – mediaopetus Anttilassa

Peltonen selvitti Anttilan koulun muiden opettajien ajatuksia mediaopetuksesta virittyäkseen haastattelun teemaa varten. Vastausten runsas määrä yllätti hänet.

- Mediaopetusta käytetään koulussamme hirmu monessa paikassa. Lähinnä sitä itse yhdisti mediaopetuksen äidinkieleen, atk:hon ja kuvikseen kun ei tiedostanut, että mediaopetusta on tosi paljon. Ja mä luulen että mediaopetus on yksi niistä mukavimmista asioista opettajan työssä, Peltonen mieltii.

Tyypillisin ja tavallisin mediaopetuksen muoto on tiedonhaku ja sen ohella harjoiteltu lähdekriittisyys. Oppilaita ohjataan tuottamaan mediasisältöjä myös itse. Luokkahuoneen toimiva välineistö nettiyhteyksineen ja dokumenttikameroineen on Peltosen mukaan suuri voimavara, ja hän käyttää esimerkiksi nettiä opetuksessa päivittäin.

Tekniikan avulla mediaopetus on Peltosen mielestä helppo niveltää äidinkielen oppiaineeseen: hän hyödyntää sitä materiaalia, mitä vastaan tulee.

Media tuottaa jatkuvasti esimerkiksi kirjoitelmien ja väittelyiden aiheita, jotka ovat ajankohtaisia sekä helposti ja nopeasti saatavilla. Tästä syystä Peltonen ei koe mediaopetusta lisätyönä, vaan näkee sen tuovan muassaan itse tekemistä ja iloa.

- Olen tosi onnellinen kaikesta siitä materiaalista, jota esimerkiksi netti tarjoaa. Mediasta saa työhön paljon kaikkea ja se helpottaa elämää nuorten kanssa, Peltonen kertoo.

Media huolen ja ilon aiheena

Suhde mediaan ja erityisesti nettiin tulee koulutyössä esiin jatkuvasti: Anttilan opettajia puhututtavat niin oppilaiden mediataidot kuin Facebookin hyödyntäminen opetuksessa. Pohtiessaan nuorten suhdetta mediaan Peltonen puhuu ”tätimäisestä huolestaan”.

- Oppilaat elävät netissä ikään kuin omassa pilttuussaan ikäistensä kanssa ja tämä eriytyminen pelottaa, Peltonen pohtii.

Hänen mielestään oppilaiden mediasuhde heijastuu koulutyöskentelyyn.

- Pitkäjänteisyys on oppilaille aika outo käsite. Rauhalliseen ja tylsään työhön keskittyminen on nuorille usein vierasta, pitäisi olla vauhtia ja meininkiä, Peltonen kuvaa.

Myös lukeminen on Peltosen mielestä haaste.

- Pitäisi kiireesti tuottaa varsinkin poikia kiinnostavia ohuita kirjoja, jotta lukupudokkaita ei tulisi nykyistä vauhtia, hän toteaa.

Oppilaat ovat Peltosen mukaan taitavia netin käyttäjiä: he hakevat tietoa sujuvasti sekä lataavat ja surffailevat verkossa taitavasti. Peltonen on havainnut kuitenkin yllättäviä puutteita nuorten perustaidoissa kuten tiedon tallentamisessa.

- Osaaminen on monessa asiassa kapeaa, hän huomauttaa.

Peltonen haluaa kuitenkin säilyttää mediaopetuksen pohjavireen myönteisenä.

- Turvallisuusasiat, tekijänoikeudet ja lähdekriittisyys ovat nykyään tosi tärkeitä. Minusta on kuitenkin tärkeää, että mediaopetus ei ole pelkkää pelottelua esimerkiksi netin vaaroista, vaan että oppilaat pääsevät myös itse tekemään ja käyttämään niitä keinoja, joita mediassakin käytetään, hän summaa.

Ammattiosaamista ja lukemisen iloa: kirjastoyhteistyö Lohjalla

Lohjan Tytyrin koulun luokanopettajan **Marika Lyytinen-Levanderin** ja Lohjan pääkirjaston kirjastonhoitajan **Minna Isokyrön** yhteistyö sai alkunsa vuonna 2007 Suomen kirjastoseuran Superkirtsi-hankkeesta.

Superkirtsin ansiosta Isokyrö otti kirjastosta yhteyttä Tytyrin kouluun, jossa Lyytinen-Levander innostui ja lähti mukaan hankkeeseen. Vuoden ajan Lyytinen-Levander ja Isokyrö kävivät yhdessä koulutuksissa, tutustuivat ja toteuttivat ensimmäisiä yhteisiä projektejaan. Kirjastosta on Superkirtsin myötä tullut Tytyrin koulun tiivis yhteistyökumppani.

Kirjastoyhteistyö käyntiin Superkirtsistä

- Ensimmäisen vuoden aikana yhteistyö paisui ja paisui. Marika kävi kirjastossa luokkansa kanssa joka toinen viikko. Ensimmäisellä käynnillä oppilaat tutustutettiin kirjastoon ja kiersimme sen yhdessä läpi. Kerroin esimerkiksi siitä, miten kirjat ja elokuvat tulevat kirjastoon. Siitä lähtien olemme toteuttaneet kirjastossa yhdessä asioita eri teemojen mukaan. Meillä on ollut elokuvaesityksiä, kirjavinkkausta ja -esittelyjä, ryhmätöiden suunnittelua, vanhempainiltaa, näyttelyitä, valokuvasuunnistusta ja kirjailijavierailuja, Isokyrö kertoo.

Millaista kirjastoyhteistyö on arjessa? Lyytinen-Levander käy kirjastossa 2.-luokkaisten oppilaittensa kanssa joka toinen viikko. Kirjaston tiloja käytetään monipuolisesti ja oppilaat suorittavat lukudiplomia. Isokyrö ottaa koulun toiveita huomioon ja välittää Lyytinen-Levanderille tietoa mediakasvatukseen liittyvistä projekteista.

- On huomattava etu, että koulumme sijaitsee lähellä kirjastoa. Voimme myös sovittaa työvuoroja Minnan kanssa yhteen, Lyytinen-Levander kertoo.

Tytyrin ja kirjaston yhteistoiminta on lujittunut ja muuttunut Superkirtsin jälkeen säännönmukaiseksi. Isokyrö on luonut kontakteja Tytyrin muihin opettajiin ja Lyytinen-Levanderista on tullut koulun ja kirjaston nimetty yhteyshenkilö.

- Marikan luokkansa kanssa toteuttamat kirjastovierailut toimivat esimerkkinä, jota myös muut opettajat seurasivat. Yhteistyön kerran aloittaneet opettajat pysyvät myös jatkossa tiiviisti kirjastoyhteistyössä mukana, Isokyrö kertoo.

Tytyrin koulun ja Lohjan pääkirjaston yhteistoiminta jatkuu ja syvenee vuoden 2011 tammikuussa, jolloin Lyytinen-Levanderin luokka vierailee kirjastossa viikoittain. Yhteistyökumppanit ottavat Superkirtsin opit tavallista intensiivisempään käyttöön. Isokyrön tulevaisuuden haaveissa myös kirjastojen välinen alueellinen yhteistyö laajenee ja alakoululaisten kirjallisuusdiplomi siirtyy nettiin.

Opettaja ”saamapuolella”

Kirjastoyhteistyö elävöittää Lyytinen-Levanderin mukaan niin oppilaiden kuin opettajan arkea.

- Oppilaat tykkäävät kirjastokäynneistä kuin hullu puurosta. He lähtevät innokkaasti mukaan kaikkeen mikä ei ole niin sanottua perustekemistä, Lyytinen-Levander kertoo.

Oppilaiden median käyttötottumukset ovat Lyytinen-Levanderin mukaan monipuoliset. Tokaluokkalaiset pelaavat runsaasti mutta vierailevat mieluusti myös kirjastossa ja lukevat paljon.

Lyytinen-Levanderille kirjastonhoitajan asiantuntijuus tarkoittaa opettajan taakan keventymistä.

- Sanon aina oppilaille, että nyt kannattaa kuunnella ammattiosaajaa. Minna tietää lastenkirjallisuudesta paljon enemmän kuin minä, sillä hän elää tiiviimmin kirjojen maailmassa. Opettajan ammatissa kannattaa hyödyntää eri alojen ammattilaisia, eli ”miksipä ei”. Opettajan on oltava avoin, Lyytinen-Levander toteaa.

Tytyrin koulun olemassa olevat mediaopetuksen muodot ovat Lyytinen-Levanderin mukaan toimivia ja niitä kannattaa hänen mielestään pitää yllä.

- Uuden toiminnan aloittaminen kerta toisensa jälkeen on raskasta eikä aika ei riitä sellaiseen. Tytyri on iso koulu ja yksistään koulun sisällä tehdään paljon yhteistyötä. Tässä aikuisten kontaktit ovat tärkeitä: kun tuntee jonkun, on helpompi tehdä yhdessä.

Lyytinen-Levanderin mielestään media tulee esiin kouluarjessa niin hyvässä kuin pahassakin. Siinä missä media on opetusmateriaalien ja ideoiden lähde, koulujen on vaikeaa pysyä kiinni oppilaitten mediamaisemissa.

- Tuntuu siltä, että koulu ei pysy mukana tai on askeleen jäljessä materiaalisesti ja opettajien kykyjen puolesta. Lapset tuntuvat vaativan nykypäivänä aika paljon. Ehkä esimerkiksi kirjoista tehdyt virtuaalimaailmat voisivat houkutella heitä kirjallisuuden pariin, Lyytinen-Levander pohtii.

Mediaopetuksessa opettajan rooli on Lyytinen-Levanderin mukaan ennen kaikkea pedagoginen. Toiminta etenee aina kunkin oppilasryhmän mukaan, sillä kaikki ryhmät ovat erilaisia.

- Mikä toimii toisille ryhmille, ei välttämättä toimi kaikille, hän kertoo.

Kirjastonhoitaja elämän ja vilskeen keskellä

Entä millaista kouluyhteistyö on kirjastohoitajan näkökulmasta?

- Olen huomannut, että mitä paremmin tuntee opettajat, sitä helpompi on tehdä ja keksiä uusia ideoita yhdessä. Ja kun löytyy yksi aktiivinen opettaja, pian löytyy myös monta muuta aktiivista opettajaa. Marikasta on ollut tässä suuri apu, Isokyrö kiittelee.

Lainauskerroilla oppilaat toimivat kirjastossa itsenäisesti ja käynnit ovat vapaamuotoisia. Ohjatuissa tapaamisissa, kuten kirjavinkkauksissa, Isokyrö on asiantuntijan roolissa. Isokyrö esittelee vinkkauksissa yleensä 10–15 uutta kirjaa: hän kertoo esimerkiksi teosten juonenkuluista liikaa paljastamatta ja värittää esityksiä heijastamalla kirjojen kuvituksia oppilaiden nähtäville. Kirjavinkkausten idea on houkutella lapset lukemaan.

- Ihaninta yhteistyössä on nähdä lasten innostuminen, se kun oppilas tarttuu kirjaan, Isokyrö kuva.

Isokyrö lukee lastenkirjallisuutta vapaa-ajallaan kirjavinkkauksia varten.

- Luen lastenkirjallisuutta pitääkseni ammattitaitoa yllä ja vedän vinkkauksia lähinnä 1.–4.-luokkalaisille. Sitä vanhemmille oppilaille vinkkaan tapauskohtaisesti, erityisryhmille kuten maahanmuuttajille tai lukemisvaikeuksista kärsiville. Tiiviistä ja vakiintuneesta yhteistyöstä koulujen kanssa on hyötyä, sillä saman kirjavinkkauksen voi tehdä monen eri ryhmän kanssa.

Kirjavinkkaus vie Isokyrön aikaa, mutta hän suhtautuu kiireeseen rauhallisesti.

- Aina kun lähtee mukaan johonkin projektiin, siitä saa myös paljon itselleen. Vaikka projektin toteuttaminen joskus tuntuukin työläältä muun työn ohessa, antaa se virikkeitä ja tuo työlle uutta sisältöä.

Lohjan pääkirjastosta on Isokyrön mukaan tullut ”epävirallinen iltapäiväkerho”, sillä puolenpäivän jälkeen alakoululaiset tulevat lähikirjastoon viettämään aikaa ja viihtymään, tekemään läksyjä, lukemaan ja käyttämään nettiä. Meteli on Isokyrön mukaan ollut välillä korvia huumaava, ja koululaiset ovat harjoitelleet kirjastossa käyttäytymistä aika ajoin.

Lohjan pääkirjastossa mietitään, miten ”epävirallisessa iltapäiväkerhossa” voitaisiin tulevaisuudessa järjestää ohjattua kerhotoimintaa. Kirjastohenkilökunnan on tarvinnut vetää lapsille rajoja, mutta Isokyrö on tyytyväinen kirjaston suosioon:

- Elämää on ja vilskettä – ja niinhän se pitää ollakin tietysti, hän hymyilee.

